

ENFORMASYON SAVAŞI – SİBER SAVAŞ – NET SAVAŞI*

George J. STEIN**

This essay argues that cyber war, net war and information war will be an important part of the military war and the developments in these fields will also give a new shape to the definition of "strategy" in the future.

Arthur Waley'in, *Eski Çin'de Düşüncenin Üç Yöntemi* eserinde, Çuang Tzu, bağıcılığı değiştirebilecek bir yeni araç gösterilen, kendi hâlinde bir bahçıvanın hikayesini anlatmaktadır. Küçümseyici bir gülüşle bahçıvan yanıtıyor:

"Hocam bana, kurnaz yöntemlerin olduğu yerde kurnaz çalışmaların ve kurnaz çalışmaların olduğu yerde de kurnaz kalplerin olduğunu söylediler. Sinesinde kurnaz kalp taşıyan birisi ise kendi doğasının saf arılığını bulanıklaştırmıştır; doğasının saf arılığını bulanıklaştıran birisi de ruhunun sakinliğini bozmuştur ve ruhunun sakinliğini bozan, ruhunu tedirgin eden birisiyle Tao beraber yürümeyecektir. Konu benim bu icadı bilmemem değil, benim onu kullanmaktan utanç duymam gerektiğidir."¹

Savunma Bakanlığına göre strateji, "zaferin olasılık ve olumlu sonuçlarını artırmak ve yenilme olasılıklarını azaltmak için, politikalara azamî destek sağlamak amacıyla, barış ve savaş döneminde, gerekli olduğu şekilde, politik, ekonomik, psikolojik ve askerî güçlerin geliştirilmesi ve kullanılmasının sanatı ve bilimidir."² ABD'nin ulusal güvenlik politikalarının politik ve ekonomik boyutlarının, ulusal politik otoriteler tarafından (örneğin, başkan ve Kongre) geliştirildiği ve dış devlet ve

* Bu makale Rusya-Ukrayna Araştırmaları Masası Asistanı Elnur SOLTAN tarafından çevrilmiştir.

** Profesör George J. Stein, Hava Savaşları Koleji, Maxwell AFB'de Avrupa çalışmaları bölümünde öğretim üyesidir.

¹ Arthur Waley, *Three Ways of Thought in Ancient China* (New York: Doubleday, 1939), s. 70.

² Joint Pub 1-02, *Department of Defense Dictionary of Military and Associated Terms*, (Washington DC: US Government Printing Office, 1989), s. 350.

gruplar söz konusuysen, Dışişleri, Ticaret, Tarım v.s. Bakanlıkları tarafından gerçekleştirildiği çoğu kişiye açıktır.

Askerî güçlerin gelişimi ve kullanılmasıyla ilgili politikalar ulusal politik otoriteler tarafından şekillendirilmekte ve savunma bakanlığı aracılığıyla silâhlı kuvvetlere iletilmektedir. Oysa, psikolojik güçlerin ulusal politikaları desteklemek için kim tarafından ve nasıl geliştirildiği konusuna çok az kişi yeteri kadar dikkat sarf etmiştir. Daha da önemlisi: Psikolojik güçler nedir? Bu güçler kimler tarafında kullanılacak? Hangi otoriteyle? Hangi amaçlar için?

Yeni iletişim araç ve teknolojileri, yeni tür psikolojik savaş için sadece bilim kurgularda hayal edilebilecek potansiyel yaratmıştır. Bu yeni savaş şekli, "enformasyon savaşı" olarak bilinmektedir. Enformasyon savaşı gibi bir icadın Tao'sunu öğrenince, onu kullanmaktan utanç duyabiliriz.

Fütürist Alvin ve Heidi Toffler, ABD silâhlı kuvvetlerinin "askerî bilgi stratejisinin sistemik ve taç kavramını geliştirmek durumunda olduğunu ileri sürmektedirler. Bu tür bir strateji, açık bir doktrin ve silâhlı kuvvetlerin bilgiyi nasıl elde edeceği, işleyeceği, yayacağı ve projeksiyona tâbi tutacağıyla ilgili politika içerecektir.³

ABD Genelkurmay Başkanlığı "Memorandum of Policy No. 30"dan (6 Mayıs 1993) alıntı yapan Toffler, ABD askeriyesinin, enformasyon savaşı kavramını, başkalarının "hislerini, motiflerini, nesnel akıl yürütmelerini/düşünmelerini ve sonuç itibarıyla de davranışlarını" etkilemeye yönelik psikolojik operasyonları içerecek şekilde genişletmekte olduğunu iddia etmektedir. Bu tür bir genişleme geleneksel savaşın enformasyon savaşına doğru gelişmesini yansıtmaktadır. Bu, aynı zamanda, çok önceleri tarım ve doğal kaynaklardan değer yaratmak için geliştirilen sürecin, 19. ve 20. yüzyıllarda sanayi ve günümüzde de enformasyon ürünleri üzerindeki vurguya erişmesiyle yansıtmakta ve/veya paralellik arz etmektedir.

"Birinci dalga" savaşlar toprak, "ikinci dalga" savaşlar ise üretim kapasitelerinin kontrolüne yöneldiği gibi, ortaya çıkmakta olan "üçüncü dalga" savaşlar da bilginin kontrolü için yapılacaktır. Bunun yanında, her hangi bir toplumda "çatışma tarzı" aynı toplumun "zenginlik-yaratma tarzı"ni takip ettiği gibi, geleceğin savaşları artan bir şekilde "enformasyon savaşları" olacaktır.

³ Alvin & Heidi Toffler, *War an Antiwar: Survival at the Dawn of the 21st Century*, (Boston: Little: Brown & Co., 1993), s. 141.

Net savaşının
hedefi insan
beynidir.

Günümüzde, enformasyon savaşının ne formel askerî doktrini ne de resmî tanımı mevcuttur. İşin içinde bilgisayar jargonunun bulunmasına rağmen enformasyon savaşını fikri, askerî analizcilerin dikkatini çekmekle kalmayıp, önemli politika soruları da sormaktadır.⁴

Otorite tarafından ortaya konulmuş taminin yokluğuna rağmen, "net savaş" ve "siber savaş," enformasyon savaşını tartışmalarında temel kavramlar olarak ortaya çıkmaktadırlar. Köken olarak bu tanımların bilim kurgu topluluğuna dayanmakta olduğu anlaşılmaktadır. Örnek olarak, Bruce Sterling'in insanı düşünmeye zorlayan *Net'teki Adalar*'ında ortaya konan gelecek savaşa bakınız.⁵ Daha yakın tarihe göz atarsak, net savaş ve siber savaş kavramları John Arquilla ve David Ronfeldt'in *'Siber Savaş Geliyor!'* eserinde geliştirilmiştir.⁶ Onların önerileri, "enformasyon savaşını" çevreleyen konuları araştırmak için düşündürücü bir başlangıç noktası sunmaktadır.

Onlara göre, net savaş, kısmen, internetleşmiş iletişim şekli içinde yapılan toplum düzeyli fikir çatışmasıdır. Dolayısıyla, net savaşının, en olası şekli ulusa karşı ulusun dayandığı stratejik düzeyli bir çatışmadır. Net savaş fikirler ve epistemoloji hakkındadır: Ne biliniyor ve nasıl biliniyor. Bu tür bir savaş toplumun iletişim sistemleri içinde yapılır.

Net savaşının hedefi insan beynidir. Soğuk Savaş'ın bazı boyutlarının, gelecek net savaşları açısından elbise provası olarak bazı karakterlere sahip olduğu iddia edilebilir. Bu bakımdan, örneğin, *Özgürlük Radyosu* (Radio Liberty), *Cominform*, *Agence France Presse* veya *ABD Enformasyon Ajansı* dikkat çekmektedir. Ama net savaş geleneksel devlet-devlet çatışmasından daha fazlasını içerebilir. Enformasyon değişimi veya ulusal-küresel bazda politik baskılarının koordinasyonu için dünya çapındaki bilgisayar ağlarına kolaylıkla girme fırsatına sahip Greenpeace, Uluslar Arası Af Örgütü (Amnesty International) gibi devlet dışı politik aktörlerin, bunun yanında, hayatta kalmaya çalışan militan grupların ve İslâmcı uyanış örgütlerinin ortaya çıkması, hükümetlerin enformasyon savaşını yapan tek taraf olmayabileceklerine işaret etmektedir.

⁴ Enformasyon savaşını sözlüğü, enformasyon savaşını, enformasyon-temelli savaş, komuta ve kontrol savaşını, enformasyon operasyonları, C3I, elektronik savaş ve Rusçadaki kullanımıyla, 6. nesil savaşını ifadelerini içermektedir.

⁵ Bruce Sterling, *Islands in the Net*, (New York: Ace, 1998).

⁶ John Arquilla & David Ronfeldt, 'Cyberwar is Coming!,' *Comparative Strategy* I, No. 2, (Nisan-Haziran, 1993), ss. 141-165.

İlk bakışta, net savaşı eski-moda propagandanın yeni adımı gibi gözükebilir. Propagandanın “denenmiş ve doğru” yöntemlerinin (ve sınırlarının) hâlen çalışmakta olduğuna inanmak rahatlatıcı olurdu. Körfez Savaşı’nın gösterdiği, hem Saddam Hüseyin’in hem de İttifak’ın eski okuldan geldikleriydi. Bu savaş klâsik propagandanın birçok ögesini içermekteydi: bebek-süt fabrikalarının bombalanması ve çalınmış kuvöz suçlamaları, çatışmanın abartılı söylemi ve abartılı kayıp-kazançlar; yeni dünya düzeninin geleceği ve İslam’ın geleceği için “savaşların anası” ve “tarafsızlık”ın veya hevesiz desteğin hor görüldüğü klasik “biz veya onlar” kutuplaşması.

Ama, Saddam Hüseyin “yeni Hitler” ve Başkan Bush da “Büyük Şeytan” a dönüştüğünde geleneksel propagandanın bir ögesi ortalıkta gözükmemekteydi; muhalif fazla şeytanlaştırılmamış ve insanlıktan çıkarılmamıştı. Anlaşılan Amerika tarafından başı çekilen ittifakın çok uluslu yapısı, Irak ordusunu insan altı bir şeye dönüştürmeyi engellemişti. Aslında, İslâmî Irak askerlerine “ahmak lider tarafından çıkmaz duruma sokulan kahraman insanlar” olarak davranmada net savaşı dehasının kıvılcımı mevcuttu. Bu tür bir ortamda, teslim olmak kesinlikle onursuzlukla ilgili değildi. Ve orada gelecek net savaşının bir anlık görüntüsü de mevcuttu: Söylentilere göre, Bağdat Radyosu bir sabah “Yıldızla Süslenmiş Bayrak” a katılmıştı.

Geleneksel propagandanın hedefi genel olarak kitleyi etkilemekti. Çağdaş teknolojiler ise propagandayı kişiye göre sınıflandırma potansiyeline sahiptir. “Niş” pazarlama konusunda uzmanlaşmış bir şirketin bireysel olarak hedeflenmiş reklâmına denk gelen her hangi birisi, ani bir ürpermeyle bazı özel şirketlerin bizim zevklerimiz ve alım alışkanlıklarımızla ilgili her şeyi bildiklerini görmüştür.

Günümüz bilgi bankaları ve bilgi transferinin çok kanallı konumu, kişiye özel net savaşı atakları için fırsat yaratmaktadır. Bilgisayar ilan tahtaları, cep telefonları, faks makinelerine bağlanmış video kameralar, hepsi kişiye göre saldırı için giriş noktaları ve haber yayma ağları sağlamaktadır.

Enformasyon savaşında önemli bir yeni faktör, doğrudan, TV ve yayımlanan haberlerin küresel çaptaki alanından kaynaklanmaktadır. Birçok kişi anlamaya başlamıştır ki, hükümet kararları, CNN ve onun çeşitli uluslar arası rakipleri tarafından oluşturulan “hayal ürünü” evrene artan bir şekilde tepkisel tavır takınmaktadırlar. Medya tarafından yaratılan bu evren kurgu (fiction) değil hayalî (fictive) diye tanımlanmaktadır. Çünkü gösterilen şey “gerçek” olsa bile, bu bütün, yerinde veya kontekstle ilgili bir gerçek değildir. Ve tabii ki, hayali ve kurgusal arasındaki (fictive ve fictional) etimolojik yakınlık, mesajın ne kadar kolay bir şekilde manüpile edilebileceğini göstermektedir.

Buna rağmen bu hayal ürünü evren, hükümetin veya askerın “bir şey yapması” beklenen toplumlarda politik olarak yerinde ve uygun bir evren hâline gelmektedir. Kapı komşusu Sudan’da aynı derecedeki dehşetli açlık, istikrarsızlık ve yağmalamaya rağmen, Somali haberlere, ABD de Somali’ye giriyor. Sudan’da “uzay bağlantılı” muhabirler yoktu, çünkü Sudan hükümeti vize vermemişti. Hükümetler, Bosna’daki gibi sivil savaşa taraflar, Çiapis’deki isyancılar ve hatta devlet dışı gruplarının, multimedya ve çok kaynaklı hayal evrenini “toplum düzeyli fikir çatışmalarını yürütmek” için manipüle etme potansiyelleri göz önündedir.⁷

Hayalî veya kurgusal operasyonel ortamlar, kitleye veya farklı gruplara yönelik olup olmamalarına rağmen, hükümetler, veya her tür oyuncu tarafından, artan bir hızla çeşitlenmekte olan ağlar aracılığıyla yaratılabilir, iletilir, yayılabilir ve yayımlanabilir. İş, ticaret, veya bankacılık bilgilerinin yayıldığı ağlar gibi, internet iletişim evrenine girme imkânı olan devletler veya özel grupların sahip oldukları niş-manipülasyon potansiyeli, örneğin, Meksika’nın Peso’yu devalüasyona tâbi tutacağı yönündeki bir haber kolay bir şekilde malî karmaşa yaratabilir. Hedef ülke, çok geç olmadan neler olduğunu anlamayacaktır.⁸

Görüntü-başına-ödeme temelli merkezî kontrol sistemine analogik olarak, seçilmiş kablo sistemlerine yapılan doğrudan uydu yayınları, hedef alınmış devletin belirli bir eyalet veya bölgesindeki insanlarına, devlet liderinin onların klanından olan kişileri ordudan atmasını duyma potansiyeli vermektedir. Enfo savaşçılarının jargonuyla ifade edersek, enfo-niş saldırısı, kaynakları artan bir şekilde çoğalan hayalî evrende, toplumsal düzeydeki net savaşı için sınırsız potansiyel sunmaktadır.

Bin Tanka Bedel Resimler

Yeni ama artık iyi anlaşılmiş tek-savaşın simülasyon teknolojileri ve MTV nesli, net savaşının cephaneliğine ilâve edildiğinde, propaganda ve savaşın gerçek anlamda devrimsel dönüşümü mümkün olmaktadır. Daha önce geleneksel propaganda, hasmın haber-medya gösterisini yalanlamayı hedefleyebiliyordu. Örneğin, diyelim, eğer resmî kayıp rakamı açık bir şekilde yalansa, hükümetin tüm “haberleri” aynı şekilde

⁷ Ekvador’un Peru ile yeni “savaş”ının başında hükümet bildirisinin internet aracılığıyla yayınlaması tarihçiler tarafından ilk “net saldırısı” olarak kayıtlara geçebilir. “A Borderless Dispute,” *Newsweek*, 20 Şubat 1995, s. 20.

⁸ H.D. Arnold et. al, “Targeting Financial Systems as Centers of Gravity: ‘Low Intensity’ to ‘No Intensity Conflict,’” *Defense Analysis*, Cilt. 10. No. 2, (Ağustos, 1994), ss. 181-208.

yalan olmalı diye izlenim yaratılıyordu. Hasımın güvenilirliği hedef alınmakta ve stratejik niyet hükümeti halktan ayırmak olmaktadır.

Günümüzde, canlı aktörleri bilgisayar tarafından oluşturulmuş video grafiklerle birleştirme tekniklerindeki ustalık, yalancı basın konferansları, zirve toplantıları veya belki de gerçek anlamda olmasa da "efeklerde" mevcut olan savaş sahneleri yaratabilir. Biriktirilen video görüntüler, seçili her hangi bir efekti oluşturmak için sayısız şekilde yeniden birleştirilebilir. Bu durumda, belki de, "resimler" bin tank değerinde olacaktır.

Tabii ki, sonunda "gerçek dışarı sızacaktır," ama artık bu zamana kadar, Hollywood veya Langley'de oluşturulmuş, büyük liderler ve "Jimmy Carter" arasında tüm halka yayınlanan, tüm sadık vatandaşların savaşı durdurup evlerine dönme çağrısı yapılan toplantıyla savaş gerçekten de bitmiş olabilir. Net savaşı yanılısma bölgesine girmeye başlamıştır.

Bu bilim kurgu değildir; mevcut veya hızla ortaya çıkmakta olan teknolojilerin kapasitesidir. Bunun nasıl işleyebileceğine bakalım. Şüphelenmeyecek bir ticarî uyduya bağlanarak "hayalî simülasyon" yayınlanır. Aynı zamanda, "net" aracılığıyla hedef ülkedeki çeşitli "enfo-nişler"e ulaşılır. Bu enfo-niş hedeflere ve aldıkları enformasyona o anın stratejik ihtiyaçları doğrultusunda çeki düzen verilir: Bazıları hayalî simülasyonu pekiştirecek, diğerleri "gerçek" doğruyu, başkaları ise sadece bunların yüzeysel varyasyonlarını duyuracaklar. Bu durumda ne olacak?

Bu tür bir manipülasyon, enfo propagandanın stratejik potansiyelini yeni yüksekliklere kaldırıyor. Bu hedefin güvenilir bilgi kaynağı olmaktan çıkarıldığı geleneksel propaganda değildir. Buradaki durumda, "gerçeğin" varlığının yerini, fiziksel varlığından bağımsız olarak efektler yaratan "enformasyon," yani "hemen hemen gerçek" almaktadır. Stratejik düzeydeki net savaşında, saldırılan şey, sadece hedef halkın hisleri, motifleri veya inançları değil, onların nesnel düşünme yetisidir. Bu, devlet kontrolünün mümkünlüğünü tehdit etmektedir.

Stratejik düzeyde, "gözlem" yeteneği çelişkili enformasyon ve veri ile karmaşıklaştırılmaktadır; daha da önemlisi, "yönelme" yetisi, nesnel akıl yürütme imkânına saldırılarak zayıflatılmaktadır; "kararlar" artan bir şekilde hayalî veya sanal evrene tepki vermekte ve tabii ki, araçlar ve sonuçlar arasında "rasyonel" ilişki kalmayınca hükümet veya askeriyenin "faaliyetleri" gittikçe karmaşıklaşmaktadır.

O zaman, stratejik düzeydeki net savaşı veya enformasyon savaşı, hasımın tutarlı strateji oluşturma yetisine saldırarak, öldürmeden dize

getirilmesiyle, bizi, ulaşılamaz “yetenek zirvesi”nin görüş alanına sokuyor.⁹

Gerçeklik ise, enfo savaşçıların hayal ettiklerinden daha karmaşıktır ve zafer bu kadar net olmayabilir. “Toplum-düzeyle fikir çatışması” düşüncesi nükleer savaş konusuna gösterilen tüm dikkatle gözden geçirilmek durumunda kalabilir; çünkü net savaşının “son durumu” kan dökmeden teslim olma değil, hedef toplumun mutlak bozgunu olabilir. Zaferin çok pahalı olması muhtemeldir; çünkü maliyet veya kaybedilen şey doğrunun ta kendisi olabilir.

Doğru Nedir?

ABD silâhlı kuvvetleri tarafından yapılacak, stratejik düzeyde komuta kontrol savaşının ögesi olarak enformasyon savaşı, net savaşı, siber savaş ve hatta algılama manipülasyonu tartışmaları, çoğulcu, laik ve demokratik toplumun iletişiminin ahlâkî doğası bağlamından gerçekleştirmelidir. Dolayısıyla, enformasyon savaşının stratejik düzeyde kullanılmasının Amerikan amaçları ve ilkeleriyle uyumlu olup olmadığı konusu tartışmaya açılmalıdır.

Benzer şekilde, ABD silâhlı kuvvetlerinin, enformasyon savaşının tekniklerini stratejik düzeyde geliştirme ve uygulanmasını sağgörü ve pratik şekilde gerçekleştirmek için ahlâkî ve hukukî otoriteye ve daha da önemlisi, pratik yeteneğe sahip olup olmadığı sorusu da sorulmalıdır. Şüpheli olmak için iyi nedenler bulunmaktadır.

Filozof Eric Voegelin'e göre, her hangi bir toplumda iletişimin ahlâkî temeli onun aslı, pragmatik ve sarhoş edici fonksiyonları bakımından tartışılabilir.¹⁰ İletişimin aslı amacı bireysel insan kişiliği oluşturmak veya geliştirmektir; bu eş zamanlı olarak “benzer kafaya” sahip insanlardan oluşacak gerçek dünya toplumunun yaratılması, geliştirilmesi ve devamının sağlanması sürecidir. Sade bir dille, bu, toplumu bir arada tutan yapıştırıcıdır.

En yüzeysel düzeyde, aslı iletişimin ahlâkî amacı, cinsel ve ırksal dili, kabul edilen söylemden kaldırmaya çalışan günümüz Amerikan çabalarında görülebilir. Daha ciddi bir düzeyde, Amerikan toplumunda kamu okullarında ibadet tartışmaları, toplumdaki iletişimin aslı ve normatif doğasının kabulüne ışık tutuyor. Bir çoklarına göre, “kişisel dinî görüşler,” modern ve çoğulcu Amerika'daki yaşam için kamu okullarının karakter şekillendirme çabasını bozmamalıdır.

⁹ Sun Tzu, *The Art of War*, Ralph D. Sawyer (çev.), (New York: Barnes & Noble), 1994, s. 177.

¹⁰ Eric Voegelin, “Necessary Moral Bases for Communication in a Democracy,” *Problems of Communication in a Pluralistic Society*, (Milwaukee: Marquette University Press, 1956), ss. 53-68.

Son olarak, gerçek bir dünya toplumu, üyeleri arasındaki asli iletişime ve anlaşmaya dayanmaktadır. Yinelersek, Voegelin'in terimleriyle: Toplum, sadece ilişkilerin dışsal bir yapısı değildir; toplum, bir "kozmon"dur. Bir anlamlar evrenidir ve "kendilerini gerçekleştirmek için bir yöntem ve koşul olarak, onu yaratan ve taşıyan insanoğlunun içinden kaynaklanan anlamlarla aydınlanmaktadır."¹¹

Çin, İran veya Suudi Arabistan gibi bazı ulusların kendi toplumlarını küresel iletişim ağlarının etkilerinden yalıtıma çalışmaları, onların toplumlarının, kendilerinden farklı olan, paylaşılan, asli evrensel söyleme bağımlı olabileceğinin farkında olmalarından kaynaklanmaktadır.

Hatta Batıda bile, Fransızlar, tarihsel eylem için örgütlenebilecek kendine özgü bir toplum olarak Fransa'nın varlığını sürdürmesi için, toplum içindeki iletişimin asli içeriğine devlet tarafından müdahale yapılmasını gerekebileceğine inanmaktadırlar.¹² Fransa'nın Avrupa'da yabancı yayın materyalinin ve Amerikan filmlerinin yüzdesini sınırlamaya çalışması, onların iletişimin asli doğasını ne kadar ciddiye aldıklarını göstermektedir.

Voegelin'in toplumdaki iletişimin pragmatik işlevini tanımlayan ikinci yapısı makul bir basitliğe sahiptir. Pragmatik iletişim amacına göre tanımlanır ve insanları, iletişimcinin arzu ettiği şekilde davranması amacıyla etkilemek için tasarlanmış teknikler evreninden oluşur. Önemli olan sadece davranıştır. Politik ve ticari iletişimin çoğu pragmatiktir. Bu genel olarak iletişimin asli ahlaki içeriğine kayıtsızdır ve algılamayı, sonuç olarak da davranışı iletişimcinin amacı doğrultusunda kalıba sokmaktır. Algılama manipülasyonu çabası olarak iletişimin pragmatik kullanımı, tabii ki enformasyon savaşının özünü oluşturmaktadır. Temel mesele sonuç olarak onun hükümet ve silahlı kuvvetler tarafından kullanılmasıdır.

Son olarak, Amerikan toplumunda iletişimin sarhoş edici işlevi aynı şekilde basit ve doğrudandır. Vatandaşların önemli bir kısmının talk showlara, pembe dizilere, aşk romanlarına, profesyonel spor yayınlarına, yüksek düzeyli mahkemelere ve diğer iyi bilinen dikkat çekme/dağıtma şekillerine bağımlılığı, reklâm sanayisi tarafından başarılı bir şekilde karşılanmaktadır.

O zaman Voegelin'e göre, çağdaş Amerikan toplumu sivil iletişim veya kamu söylemi hemen hemen tamamen sarhoş edici ve pragmatik

¹¹ Eric Voegelin, *The New Science of Politics*, (Chicago: The University of Chicago Press, 1952), s. 27.

¹² John Andrews, "Culture Wars," *Weird*, (Mayıs, 1995), ss. 130-138.

.....
Strateji, amaca ulaşmak için araçtır ve askerî strateji de politik veya politikayla ilgili amaçlara hizmet etmektedir.
 yöntemlerin egemenliğindedir. Daha da önemlisi, kamu hayatındaki aslî iletişimin yokluğu, laik ve liberal politik sınıfın çoğunluğunca özgürlük, çoğulculuk ve çok kültürlülük adına savunulmaktadır.

Çoğulcu Amerika'nın, karakter ve görüş şekillenmesinin, çeşitli iletişim araçları kullanan özel girişime bırakılması gerektiğine inanan bir toplum olduğu kabul edilmektedir. Bir enformasyon savaşında hükümetin "iletişime" kalkması, özellikle bu silâhlı kuvvetler tarafından gerçekleştirilse, çoğulcu ve çok kültürlü toplumda ciddi sorunların ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Hatırlarsanız, resmî askerî açıdan strateji "zaferin olasılık ve olumlu sonuçlarını artırmak ve yenilme olasılıklarını azaltmak için, politikalara azami destek sağlamak amacıyla, barış ve savaş döneminde, gerekli olduğu şekilde, politik, ekonomik, psikolojik ve askerî güçlerin geliştirilmesi ve kullanılması sanatı ve bilimidir."¹³

Strateji, amaca ulaşmak için araçtır ve askerî strateji de politik veya politikayla ilgili amaçlara hizmet etmektedir. Stratejinin çok az daha farklı bir algılanışı ise enformasyon savaşı problemine daha iyi ışık tutabilir. Eğer strateji, "belirli bir amaca ulaşmak için tasarlanmış bir eylem plânı, amacı ve onunla beraber başarıya ulaşmak için önlemler sistemiye," o zaman bilgi savaşı düşüncesinin sınırları ortadadır.¹⁴

Esaslı askerî strateji, hasım karar vericiyi sadece avantajlı değil, aynı zamanda tahmin edilebilir bir şekilde etkilemeyi gerektirir. Amaç, kontroldür karmaşa değil. Stratejik düzeydeki enformasyon savaşı veya net savaşı ulusal güvenlik stratejisi (yani "kısmen internetleşmiş iletişim yöntemleri aracılığıyla sürdürülen toplum düzeyli fikir çatışması) ve düşmanın komuta yapısını ordularından ayırmak için yapılan operasyonel düzeydeki siber savaş veya komuta kontrol savaş kampanyası, "avantajlı" olabilir veya olmayabilir ama, daha önemlisi, makul bir şekilde tahmin edilebilir olacak sonuçlar doğurması olası değil.

Çatışma belirli bir şeyle ilgilidir, belirsiz herhangi bir şeyle değil. Eğer amaç, hasımın "gözlem" yeteneğini, onu bozuk ve çelişkili enformasyon ve veri bombardımanına tutarak etkilemekse; onun "yönelme" yetisini nesnel düşünme olasılığını ortadan kaldırmakla bozmaksa; ve onun

¹³ Rear Admiral J.C. Wylie, *Military Strategy: A General Theory of Power Control*, (Annapolis, Md.: Naval Institute Press, 1967), s. 64.

¹⁴ Sun-Tzu, *The Art of War*, J.H. Huang, (çev.), (New York: Quill, 1993), s. 63.

“kararlarını” hayali veya sanal evrene tepki vermeye zorlamaksa, ortaya tabii ki “eylemler” çıkacaktır. Ama, bunların karmaşık, rasgele, çizgisel olmayan ve tarafımızdan öz olarak tahmin edilemeyecek olması bayağı muhtemeldir; çünkü araçlar ve sonuçlar arasında hiçbir rasyonel ilişki kalmamıştır.

Askerî-operasyonel siber savaş veya komuta kontrol savaşı bağlamında, bu durum enfo savaşçıya cazip askerî strateji sunmaktadır. Çatışmanın özünden kaynaklanan tahmin edilemeyen doğası, gerçek savaşın olumsuzluğuyla meşhur “sis ve sürtüşme”si, başarılı bir siber savaşta düşman açısından artırılacaktır.

Başarılı bir siber-strateji, mahalli askerî komutanın güç değerlerini, özellikle de muharebe güçlerini, sadece düşmanın karar devresi üzerinden egemenlik kurmak için değil (bu zaten karmaşık duruma sokulmuştur), yönünü kaybetmiş, parçalanmış ve rasyonel olmayan düşman davranışlarının ortaya çıkaracağı fırsatları iyi kullanmak için de değerlendirmeye bağlı olacaktır. Böylece, komuta kontrol savaşının muharebe alanını “şekillendireceği” veya sadece karmaşıklık yaratacağı, duruma bağlı olacaktır.

Siber-strateji, ittifak komutanının, kendi “düzenini” düşmanın “karmaşası” üzerinde başarıya ulaştırmak için, muharebe alanının gelişimini veya alanın güç dağılımını kontrol etmedir. Sun-Tzu’nun gözlemlediği gibi, “düşmandaki değişimlere uyum sağlayan ve başarıya ulaşanlar üstün olarak görülmektedir.”¹⁵ Düşman rasyonelliğinin yıkımı, “muharebeyi” sadece “dalaşa” dönüştürebilir ki, bu durumda da sonuç sadece teslimiyet veya ölüm olabilir; böyle bir tehlike mevcuttur. Sadece düşman konumundaki askerî güçleri yenmek yeterli olmaya-bilir.

Sun-Tzu aynı zamanda: “muharebeler zafer kazanır ve saldırılar işgale ulaşır; ama başarıların devamı gelmezse, bu feci olacaktır. Bu durum ‘kalıcı kargaşa’ olarak bilinmektedir.” diye bir gözlemde de bulunmuştur.¹⁶ Körfez Savaşı’nın stratejik bir zafer mi yoksa sadece bir “muharebe” mi olduğu tarihçilerin yargılayacağı bir durum olarak belirsizliğini korumaktadır. Operasyonel-düzeydeki siber savaş, o zaman, düşmanın iradesini, öldürmeden azaltan “yetenek zirvesi”nin ta kendisi olabilir. Öte yandan, bu aynı zamanda stratejiden vazgeçme anlamına gelebilir; çünkü bu durumda düşmanın savaşı bitirmek için karar vermede kullanacağı rasyonelitenin ta kendisine saldırılmaktadır.

¹⁵ Sun-Tzu, *The Art of War*, s. 109.

¹⁶ Peter Black, “Soft Kill: Fighting Infrastructure Wars in the 21st Century,” *Weird*, (Temmuz/Ağustos, 1993), ss. 49-50.

Stratejik Anlamlar

Siber savaşın araçları, teknikleri ve stratejisi geliştirilecektir ve savaş döneminde de kullanılmalıdır. Bir çok açıdan, siber savaş net savaşından daha çok dikkat gerektirmektedir. Ama, siber savaş için gerekli kaynaklar, örgütlenme ve eğitim, onun, savaş-kazanan ve kayıp azaltan potansiyeli, ulusal politik yönetim tarafından anlaşıldığı zaman sağlanacaktır. Bu tür bir gelişme kesinlikle sağgörülü olacaktır. Öte yandan, muharebe alanı siber savaşın birçok araç ve tekniği, net savaşına veya stratejik-düzeyleli enformasyon savaşına da uygulanabilir. Ama bu uygulama sağgörülü olmayabilir; çünkü ABD'nin enformasyon savaşını başarılı bir şekilde yürütebileceği konusunda şüpheli olmak için ciddi nedenler vardır.

Bunun bir nedeni ABD'nin açık bir toplum olmasıdır; düşmanın "geri savaşıması" olasılığı karşısında net savaşa girişmek ülkeyi fazlasıyla korunmasız durumda bırakabilir.¹⁷ Toplumumuzda iletişim alt yapısı ve "enformasyon ana yolu" "geniş bir şekilde açıktır." Amerikan toplumu stratejik net savaşına korkunç bir şekilde açık olabilir; bizi hayali iddialara inandırmak, ticarî ve politik reklâmların yaptıklarından başka bir şey değildir ve bunların etkili olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanında, fiziksel kontrol ve güvenliğin imkansız olduğunu görebiliriz. Amerikan toplumunun günlük yaşamını sürdürmesi için vazgeçilmez olan evlerdeki bilgisayarlar ve iletişim-enformasyon ağları, içeriye sızma ve manipüle etme açısından (hatta imha etme açısından) kararlı korsanlar tarafından tehlikeye fazlasıyla açıktır.¹⁸ Gelecekte bunlar amatörler değil, Compuserv'e veya internet'in diğer kısımlarına en son Fransız, İtalyan veya Çin virüslerini enjekte etmeye çalışan, iyi paralar ödenen "ağ ninjaları" olabilir.¹⁹

Amerika'nın askerî iletişim, hava trafik kontrol, bilgisayar temelli zamanlama sistemlerini ve malî ağ, sıvı boru pompalama yazılımını içeren iletişim sistemine yapılacak stratejik enformasyon savaş saldırısı toplumsal felçle sonuçlanabilir.

Günümüzde, örneğin, 14,000'in üstünde internet veri tabanı 90'dan fazla ülkede 30 milyondan fazla insan tarafından kullanılmaktadır. Bazıları düşman ticarî ve istihbarat servislerinde çalışmak üzere,

¹⁷ Paul Wallich, "A Rogue's Routing," *Scientific American*, No. 5, (Mayıs, 1995), s. 31.

¹⁸ Winn Schwartau, *Information Warfare: Chaos on the Electronic Superhighway*, (New York: Thunders Mountain Press, 1994).

¹⁹ *Federal Broadcast Information Service - West Europe*, 25 Ocak 1994, ss. 26-31'den aktaran Jean Pichot-Duclos, "Toward a Feench 'Economic Intelligence' Model," *Defense Nationale*, (Ocak, 1994), ss. 73-85.

1,600'den fazla yazılım korsanı sinsi sinsi internet'i dolaşmaktadır. ABD'nin French Telecom konusunda veri topladığı iddiası üzerine ortaya çıkan, ABD ve Fransa arasındaki son "casus dalgalanması" geleceğin göstergesi olabilir.²⁰

Enfo alan egemenliği (enformasyon değişimi dünyasının kontrolü) nükleer stratejideki "tırmanmada egemenlik" (*escalation dominance*) kadar karmaşık ve ulaşılması zor olabilir.²¹ Bu kesinlikle masraflı olacaktır: ABD iş çevreleri ve ABD silâhlı kuvvetlerinden, bilgisayar, iletişim ve veri tabanı güvenliğine gittikçe daha çok kaynak ayırmaları istenmektedir. Muharebe-alanı-siber-savaş için gereken kaynak ve yetenek önemsiz değildir; ama ulusal stratejik düzeyde bir enformasyon savaşı sürdürmenin maliyeti muazzam olacaktır.

ABD'nin enformasyon savaşı uygulamak yetisini şüpheye düşürecek ikinci neden, enfo savaşı çevreleyen politik ve hukukî meseleler, karanlık ve anlaşılması güç olmaktadır. Kongrenin kontrolü ne olacaktır? Veya, örneğin, FBI merkezi, terörist veri tabanına İran kaynaklı bilgisayar virüs saldırısına karşılık olarak "enformasyon savaşı" mı ilân edilecektir? Peki hazırlık nasıl olacak? Net savaşı için ulusal kapasiteyi nasıl geliştirecek ve uygulayacağız?

Teorik olarak, nükleer dönemdeki tek entegre operasyon plânına analogik olarak, ulusal enformasyon savaş stratejisinin geliştirilmesi ve uygulanması gereği, başkan ve yürütme organları arasında doğru bir iletişim kurulabilirse de, ortalıkta yeterli Kongre kontrolünün olacağı açık değildir. Kongre veya Senato'nun hangi komiteleri enformasyon savaşıyla ilgili politikaları gözetleyip kontrol edecek? Hangi komiteler, yerel bir büyükelçi veya askerî komutanın, potansiyel savaş ortamını şekillendirmek amacıyla, siber savaş araçlarını barış döneminde algılama manipülasyonu için kullanma isteğini yargılama gücüne sahip olacaktır?²²

ABD silâhlı kuvvetleri ulusal askerî stratejiyi sadece uygulamaktadırlar, onu kontrol etmiyorlar; ama onlar, tamamen uygun bir şekilde, operasyonel-düzeyleli siber savaş için ulusal askerî strateji araç ve tekniklerini geliştirmektedirler. Aynı zamanda maksatlı olmasa da aynı kurumlar, ulusal stratejik enformasyon savaşı stratejisini uygulamak için de araç ve yetenekleri geliştirmektedirler. Birincisi onların anayasal görevleridir; ikinci ise böyle olmayabilir. Kongre tarafından

²⁰ John Arquilla, "The Strategic Implications of Information Dominance," *Strategic Review*, (Yaz, 1994), ss. 24-30.

²¹ Joint Chiefs of Staff Memorandum of Policy 30, Command and Control Warfare, 8 Mart 1993.

²² Sun Tzu, s. 110.

ulusal stratejik-düzeyle enformasyon savaşı yeteneğini geliştirme üzerindeki gözetim, istihbarat topluluğunun gözetiminden daha önemlidir.

ABD'nin etkin bir enformasyon savaşı yürütme kapasitesinden şüphe duymamızı sağlayan üçüncü bir nedene gelince, "kısmen internetleşmiş iletişim yöntemleri aracılığıyla da uygulanan toplum-düzeyle fikir çatışması," iletişimi yapılacak aslı içeriği belirlemek zorunda kalacak yürütme organlarının yeteneği ötesinde olabilir. Çoğulculuk Amerikan toplumun büyük güçlerindedir; ama belki de enformasyon savaşı yapma açısından bir dezavantajdır.

Çeşitlilik, iç ve hatta dış politikanın oluşum ve uygulamasını daha karmaşık kılabilirse de, Amerikan toplumunda ahlâkî bir merkezin veya kamu felsefesinin eksikliği, politik yönetimi, stratejik-düzeyle enformasyon savaşı politikaları kurmada başarısız kılabilir. Ve ahlâkî olarak kabul edilebilir olanla ilgili bir tek değil çatışma içinde olan birçok görüşler bulunduğu için, enformasyon savaşının ulusal güvenlik stratejisi, ahlâkî uzlaşma içinde olmayan ulusal güvenlik karar vericileri tarafından geliştirilme durumunda kalabilir.

Örneğin, bölgesel hegemonluk girişimini bozmak için Çin'e karşı bir enformasyon savaşı uygulanacaksa, amaç yöneticilerin elinden "Göklerin Manda'sını almak" ve uygun bulduğumuz politika ve davranış tarzları edinmeleri için Çinliler ve liderlerini "etkilemek" olurdu.

Böyle bir somut politika, amaç olarak ortaya konulduğu zaman, enformasyon savaşının felsefî olarak problemlî doğası, korkunç bir şekilde açığa çıkmaktadır. Silâhlı kuvvetlerin ve CIA'yi de içeren ABD ulusal yönetim ajanslarının, Çin'in aslı söylemini, onlardan Göklerin Mandası'nı alma açısından yeteri kadar bildiklerine kimse gerçekten inanıyor mu?

Son neden böylece, soru şeklinde ortaya konabilir: ABD hükümetindeki herhangi birinin, etkilemeye çalıştığımız Çin gerçeğinde temellenen hisler, motifler, akıl yürütme ve davranışı değiştirmek için, alternatif bir söylem çıkarması yapacak felsefî gelişime sahip olduğuna kimse gerçekten inanıyor mu? Bizim "hayalî" yaratığımız gerçekten de "sanal" etkiye sahip olacak mıdır? "Başarılı" bir enformasyon savaşıyla ABD silâhlı kuvvetlerini veya CIA'yi kullanarak Çin'in nesnel düşünmesini mahvedebiliriz belki de. Aslında, bir toplumda anarşiyi de ortaya çıkarabiliriz; ama bu genel olarak savaşın politik amacı değildir.

Diğer Düşünceler

Daha kısıtlı operasyonel-düzeyle siber savaş için geliştirilmiş teknikler, silâhlı kuvvetler tarafından Körfez Savaşı'nda sergilenmişti. Stratejik düzeyde düşünüldüğü zaman ise, siber savaş veya enformasyon savaşı sağgörülü bir ulusal veya askerî strateji değildir. Bunun nedeni basitçe şudur ki, ne silâhlı kuvvetler ne de ulusal gücün herhangi başka bir aracı, hasım toplumu, ne avantajlı ne de tahmin edilebilir sonuçlar verecek şekilde kullanma yetisine sahip değildir.

Toplum-düzeyle fikir çatışması, nükleer savaş yürütmede gereken tüm dikkat ve ihtiyatla ele alınmalıdır; çünkü net savaşın "son durumu" hedef alınan toplumun tamamen imhası anlamına gelebilir. İnsanları koşulsuz teslimet zorlamayı da içeren çatışmaların çözümü, rasyonallitenin varlığını varsaymakta ve gerektirmektedir; rasyonallikten kastedilen sadece araçlar ve sonuçlar arasındaki koordinasyonsa bile.

Ahlâkî fikir yürütme/düşünme ve aslî iletişim gerekemeyebilir; asgarî düşünme ve pragmatik iletişim yeterli olacaktır. Oysa başarılı kapsamlı-stratejik-düzeyle enformasyon savaşı, düşmanın herhangi bir şeyi kesin olarak bilme yetisini imha edebilir ve bu şekilde, askerî fikir yürütme veya pragmatik iletişim kapasitesini ortadan kaldırabilir.

Soğuk Savaş dönemindeki bazı tatbikatlarda, olası bir nükleer savaş durumunda Sovyet askerî başkanlığın ordudan yalıtılmasının amacı, ABD'yi kızışacak veya fırsat kullanılarak başlatılacak bir nükleer veya başka tür darbeden savunmaya yönelikti. Savaşın bitiminin etkin bir başkanlık olmadan nasıl başarılacağı ise büyük bir gizem olarak varlığını sürdürmektedir. Ama, başkanlığın alt kademelerden ayrılması, sık sık enformasyon savaşının temel amaçlarından biri olarak sunulmaktadır. Başka bir ifadeyle, karar vericilerin güvenilirliği ve meşruluğu (ve hatta iletişim için fiziksel yetenekleri) toplumlarına göreceli olarak ve kendi dünya görüşleri açısından mahvedilecek veya tehlikeye atılacaktır. Ve biz sadece onların iletişim sitemlerini "ele geçiriyor" ve yerine bu topluma kendi "gerçeğimizi" koyuyorsak, o zaman çatışmanın sonunu kiminle anlayacağız?

Teslimiyete çağrı, düşman başkanlığı veya bizim "net savaşçıları" tarafından iletilecekse bile, onlar tarafından bunun "gerçekçi" yoksa bir başka "sanal" olay olarak kabul edileceği konusunda nasıl çözülecek? Stratejik enformasyon savaşının içeriği, yoğunluğu ve "total" oluşuna bağlı olarak, kişiler irrasyonel ve bilinçsizlik faktörleri bombardımanına tutulabilir ki, bunun klinik sonucu genel olarak keskin psycosis'dir. "Nesnel düşünme" yetisini kaybetmiş bir halk veya yönetimle çatışma çözümü, savaş bitimi veya çatışma sonrası yapılanma konusunda nasıl anlaşmaya varabiliriz?

.....
: **Enformasyon savaşı,** : Nükleer savaşın karşılıklı
: **21. yüzyılın temel** : dağıtıcı etkileri hayale gelecek
: **ulusal güvenlik** : herhangi bir çatışmanın
: **meselesi olabilir.** : amaçları/sağlayacakları
: : açısından orantısız olduğu gibi,
: "total" enformasyon savaşının da

toplumlar üzerindeki ve taraflar arasındaki rasyonel iletişim açısından karşılıklı dağıtıcı etkileri dikkat çekmektedir. Küçük devletlere, devlet dışı aktörlere ve hatta terörist korsanlara ABD'ye muazzam zarar verme imkânı veren "siber saldırı" teknikleri dünyada yayıldıkça, "karşılıklı kesin siber mahvolma" bir anlamda enfo savaş caydırıcılığıyla sonuçlanabilir. Sun Tzu'nun da önerdiği gibi: "Avantaj olmadan eylemde bulunma; kazanç olmadan kullanma; kriz olmadan çatışmaya girme."²³

Enformasyon savaşı, o zaman, 21. yüzyılın temel ulusal güvenlik meselesi olabilir. Bu yüzden, ABD yeni enformasyon savaş teknolojilerinin stratejik ve askeri kullanımı için kapsamlı ulusal-düzeyleli politika geliştirmelidir. Bu amacı kolaylaştırmak için, ABD silâhlı kuvvetleri, komuta kontrol savaşı başlığı altında, "siber savaş" yeteneği sağlayabilecek teknoloji ve sistemler geliştirmektedirler.

Bazı şüpheler söz konusu olsa da, enformasyonu amaçlı ve seçici şekilde, karışıklık yaratmak için kontrol etmek ve çıkar için kullanmak mümkün olabilir.²⁴ Aynı sistem ve teknolojilerin birçoğu, "net savaşı" için ulusal-düzeylede yetenek geliştirmek amacıyla kullanılabilir; ama burada gerçek şüpheler bulunmaktadır. Voegelin'in de korktuğu gibi, enformasyon ve enformasyon teknolojilerini, "kendini organize etme yetisini kaybeden toplumun arta kalanları üzerine birşeyler" empoze etmek için kontrol etmek ve kullanmak mümkün olmayabilir; çünkü onların asli anlam evrenleri imha edilmiş veya bozulmuştur.²⁵

Enfo savaşçıların çok azı, eski Sovyetler Birliği'ni liberal topluma "yönlendirme" veya karanlığın kalbi Ruanda'da çok daha eski barbarlığı etkileme yetisi iddiasında bulunurlar. Belki de, stratejik-düzeyleli enformasyon savaşı gerçekten de nükleer savaş gibidir: Kapasite/yetenek caydırıcılık için gerekmektedir; kullanılması ise karşılıklı kesin mahvolma delilidir. Ama, eğer ABD enformasyon savaşı için kapasite

²³ Jeffrey R. Cooper, *Another View of the Revolution in Military Affairs*, Carlisle Barracks, (Strategic Studies Institute, Army War College, 1994).

²⁴ Baton Rouge, *Order and History*, (Louisiana State University Press, 1974), s. 117'den aktaran, Eric Voegelin, "The Ecumenic Age."

²⁵ Brig V.K. Nair, *War in the Gulf: Lessons for the Third World* (New Delhi:

geliştirecekse, bu teknolojilerin zaten artık potansiyel devlet ve devlet dışı rakiplere “yayılmış” olmasıyla ilgili kesin bilgiler üzerine, gerçekçi bir ulusal uzlaşma oluşturulmalıdır.

Bu teknolojilerin yayılması ciddi zararlar verecek kapasiteler sağlamayacakmış gibi davranmak gereksizdir. Askeri-temelli komuta kontrol savaşı yeteneğinin geliştirilmeyecek ve siber savaş teknolojileri net savaş uygulamasına dönüştürülmeyecekmiş gibi davranmak da işe yaramaz. Bu yeteneklerin/kapasitelerin çağımız muharebe alanında zaruri olduğu hemen hemen evrensel olarak kabul edilmektedir.

O zaman, başkan ve Kongrenin, siber savaş, net savaş ve enformasyon savaşına ciddi ve sürekli, dikkat yetirmesi zaruridir.